

66

PL

FACTS

Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy

ISSN 1725-7077

Lokalizowanie zagrożeń w miejscu pracy – porady dla młodych ludzi

To może przytrafić się każdemu

Wypadek lub uszczerbek na zdrowiu w miejscu pracy może mieć konsekwencje, które ponosi się do końca życia. Tragiczny w skutkach wypadek może się przytrafić każdemu, i to już w pierwszym dniu pracy. Większości tych tragedii można zapobiec.

Młoda osoba właśnie rozpoczynająca pracę może być bardziej narażona na ryzyko niż jej starsi koledzy. Nie znając jeszcze dobrze swoich zadań i miejsca pracy, młoda osoba nie ma doświadczenia i wiedzy w zakresie zagrożeń związanych z BHP. Każdy ma prawo do bezpiecznych i zdrowych warunków pracy, w tym do niezbędnego szkolenia i nadzoru oraz do zadawania pytań i zgłaszania wszystkiego, co może wydawać się niebezpieczne. Z uwagi na brak doświadczenia i prawdopodobieństwo niedojrzałości osobom poniżej 18. roku życia prawo zabrania wykonywania określonych niebezpiecznych prac. W tym biuletynie omówiono zagrożenia w miejscu pracy. Inny biuletyn zawiera więcej porad dotyczących praw i obowiązków młodych pracowników.

Według europejskich danych statystycznych, wskaźnik występowania urazów przy pracy jest o 50% wyższy u osób w wieku od 18 do 24 lat niż w jakiegokolwiek innej grupie wiekowej.

- Osiemnastoletni praktykant mechanik zmarł po czterech dniach od poparzenia w pożarze — pomagał swojemu przełożonemu przelewać mieszaninę benzyny i oleju napędowego do zbiornika na odpady, gdy nastąpił wybuch...

Nie tylko ryzyko wypadku stanowi źródło zagrożenia, może również ucierpieć zdrowie pracownika:

- Praktykantka w zakładzie fryzjerskim miała uczulenie na środki, które musiała stosować; jej dłonie były poranione i pojawiały się na nich pęcherze, co uniemożliwiło jej nawet utrzymanie noża i widelca, a w rezultacie zmusiło ją do rezygnacji z pracy...

Powodem wypadków i utraty zdrowia mogą być niebezpieczne urządzenia, stresujące warunki pracy, szybkie tempo pracy, brak przeszkolenia i nadzoru oraz brak procedur i kontroli. W przypadku osób w wieku poniżej 18. roku życia prawdopodobieństwo wypadku jest wyższe, jeżeli wykonują pracę zakazaną przez prawo.

Jak pracować bezpiecznie¹

- Nie należy podejmować żadnej pracy bez odbycia właściwego przeszkolenia.
- Jeżeli przełożony udziela zbyt wielu informacji i podaje je zbyt szybko, należy poprosić go o zwolnienie tempa i powtórzenie instrukcji.
- Nie należy opuszczać miejsca pracy bez polecenia. W innych miejscach mogą występować nieznane zagrożenia, takie jak zwisające kable zasilające, śliska podłoga lub toksyczne środki chemiczne.

- W razie jakichkolwiek wątpliwości należy zadawać pytania. Przełożony lub współpracownik może udzielić pomocy, aby zapobiec wypadkowi.
- Bez wahania należy prosić o dodatkowe szkolenia.
- Należy stosować środki ochrony indywidualnej, takie jak obuwie ochronne, kask lub rękawice, odpowiednie do wykonywanej pracy. Należy wiedzieć, kiedy stosować środki ochrony, znać miejsce ich przechowywania, sposób użytkowania i konserwacji.
- Trzeba zapoznać się z instrukcją postępowania w sytuacjach awaryjnych, takich jak alarm pożarowy, awaria zasilania czy inna tego typu sytuacja.
- Wszystkie wypadki należy natychmiast zgłaszać przełożonemu. Można zgłaszać je także przedstawicielowi ds. bezpieczeństwa, o ile jest to możliwe.
- Nie wolno lekceważyć wczesnych oznak zagrożenia, takich jak bóle głowy, innego rodzaju bóle i dolegliwości, zawroty głowy, swędzenie skóry lub podrażnienie oczu, nosa lub gardła. Należy poinformować o nich lekarza, pielęgniarkę lub innego pracownika medycyny pracy, jeżeli są obecni w przedsiębiorstwie. Podczas wizyty u lekarza rodzinnego należy poinformować go o rodzaju wykonywanej pracy.
- Należy stosować się do otrzymywanych porad i instrukcji — robić przerwy w pracy, wyregulować w odpowiedni sposób krzesło, używać wyposażenia ochronnego.

¹ Informacje pochodzą ze strony www.ccohs.ca/youngworkers/

Pytania, które należy zadać przełożonemu

- Jakie niebezpieczeństwa i zagrożenia² występują na moim stanowisku pracy?
- Czy i kiedy będzie organizowane szkolenie dotyczące bezpieczeństwa?
- Jakie działania dotyczące ochrony osobistej należy podjąć, jakie środki ochrony trzeba stosować?
- Jak należy się zachować w sytuacjach awaryjnych? Czy zostaną zorganizowane szkolenia z tego zakresu?
- Komu można zadawać pytania dotyczące bezpieczeństwa w pracy? Jaki jest tryb zgłaszania wypadków, problemów zdrowotnych lub zauważonych nieprawidłowości?
- Jak postępować w przypadku urazu? Kto udziela pierwszej pomocy?

Na co należy zwracać uwagę³

- **Poślizgnięcia i potknięcia** — to najczęstsze przyczyny wypadków, wynikające z nadmiernego zatłoczenia, nieporządku w miejscu pracy, rozlania substancji na podłogę, leżących na niej kabli zasilających lub uszkodzeń powierzchni podłogi.
- **Maszyny i urządzenia** — przyczyną wielu wypadków jest niewłaściwa konserwacja, brak osłon zabezpieczających, brak przeszkolenia, awarie elektryczne, które mogą spowodować oparzenia, pożar lub wypadki śmiertelne, a także próby regulacji maszyn bez wyłączenia ich z ruchu i odłączenia od źródeł zasilania. Niebezpieczne maszyny można znaleźć zarówno w kuchniach restauracji, jak i w fabrykach.
- **Podnoszenie ładunków** — ciężkich lub niestabilnie zamocowanych; zagrożenie stanowi niewłaściwe ich podnoszenie lub konieczność ich podnoszenia z powodu braku urządzeń pomocniczych, takich jak wózki.
- **Powtarzalna praca wykonywana w szybkim tempie, zwłaszcza w niewygodnej pozycji i bez odpowiednio długich przerw** — może powodować bóle, dolegliwości i uszkodzenia mięśni i stawów (zaburzenia mięśniowo-szkieletowe). Taki charakter ma na przykład praca przy taśmie montażowej w fabryce, praca kasjerki w supermarkecie czy użytkowanie klawiatury komputerowej lub myszy.
- **Hałas** — zbyt wysoki poziom hałasu może spowodować uszkodzenie słuchu; ponieważ proces ten przebiega powoli, można nie zwrócić na niego uwagi. Uszkodzenie może być jednak nieodwracalne. Inne zagrożenia fizyczne to na przykład **wibracje i promieniowanie**.
- **Substancje chemiczne** — w tym także powszechnie stosowane płyny czyszczące, farby, produkty fryzjerskie i pył. Substancje występujące w miejscu pracy mogą powodować szpecącą wysypkę alergiczną na skórze, chroniczną astmę, choroby nowotworowe lub wady wrodzone u dzieci pracowników. Mogą niekorzystnie oddziaływać na wątrobę, system nerwowy i krew.
- **Stres** — może wynikać ze sposobu organizacji pracy: przeciążenia pracą, niejasnego podziału obowiązków, nadmiernego nacisku. Przyczyną stresu może być także przemoc ze strony przełożonych lub współpracowników.
- **Przemoc** — w przypadku kontaktów z osobami z zewnątrz. Obejmuje przemoc werbalną i fizyczną. Zagrożenie przemocą zdecydowanie nie wchodzi w „zakres obowiązków”.
- **Środowisko pracy** — dolegliwości wynikające ze zbyt wysokiej lub zbyt niskiej temperatury i poważniejsze zaburzenia wynikające z ekstremalnych temperatur, słabe oświetlenie itd.

² Zagrożenie stanowi każdy czynnik, który może spowodować chorobę lub uraz. Ryzyko to prawdopodobieństwo jego wystąpienia.

³ Informacje pochodzą ze strony www.tuc.org.uk/tuc/rights_worksafe.cfm

Rodzaj pracy	Przykładowe zagrożenia
Sprzątanie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Toksyczne substancje chemiczne w środkach czyszczących ➤ Ostre przedmioty w śmieciach ➤ Niebezpieczeństwo poślizgnięcia się lub upadku
Usługi gastronomiczne, praca w restauracjach i barach typu fast food	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Śliskie podłogi ➤ Gorące urządzenia kuchenne ➤ Ostre przedmioty
Praca w sklepie/sprzedaż	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Przemoc werbalna i fizyczna ze strony klientów ➤ Podnoszenie ciężkich przedmiotów ➤ Długotrwała praca w pozycji stojącej
Praca w biurze/urzędzie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niewłaściwie zaprojektowane stanowisko komputerowe ➤ Nieodpowiednia pozycja oraz siedzisko ➤ Stres ➤ Molestowanie
Pielęgnacja osób	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Skażona krew i płyny ustrojowe ➤ Podnoszenie i praca w niewygodnej pozycji ➤ Przemoc werbalna i fizyczna ➤ Niebezpieczeństwo poślizgnięcia lub upadku
Fryzjerstwo	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Praca w niewygodnej pozycji ➤ Długotrwała praca w pozycji stojącej ➤ Substancje chemiczne o właściwościach alergizujących występujące w produktach do pielęgnacji włosów
Praca w fabryce	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niebezpieczne maszyny ➤ Szybkie tempo pracy ➤ Niebezpieczeństwo poślizgnięcia lub upadku ➤ Zagrożenia w transporcie, np. przy pracy z wózkami widłowymi

Egzekwowanie należnych praw i rozważa w postępowaniu

Zatrudnionemu przysługują następujące prawa:

1. Prawo do wiedzy
2. Prawo do uczestnictwa
3. Prawo do odmowy wykonywania niebezpiecznej pracy

Praca to nie zabawa, więc nakłada również pewne obowiązki:

- współpraca z pracodawcą w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa,
- stosowanie się do procedur bezpieczeństwa w celu ochrony własnej i współpracowników,
- używanie lub noszenie środków ochronnych.

Gdzie szukać informacji

Źródła informacji o bezpieczeństwie w pracy młodych pracowników można znaleźć na stronie <http://ew2006.osha.eu.int/>; informacje o zagrożeniu indywidualnym i czynnikach ryzyka w różnych miejscach pracy na stronie <http://osha.eu.int>; informacje pochodzą od krajowych instytucji związanych ze zdrowiem i bezpieczeństwem, związków zawodowych i stowarzyszeń branżowych.

Więcej informacji o krajowym ustawodawstwie w zakresie prawa pracy: <http://www.ciop.pl/612.html>

Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tel. (34) 944 79 43 60, faks (34) 944 79 43 83

E-mail: information@osha.eu.int

Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy. Powielanie jest dozwolone pod warunkiem podania źródła. Printed in Belgium, 2006.